

ir kontrolės stiprinimo koncepcijos įgyvendinimu, dėl kiekvieno iš viešai nuskambėjusių rezonansinių įvykių ar bylų, siejamų ar susijusių su VSD veikla. Ruošiamasi diskutuoti ir priimti sprendimus dėl VSD nebūdingų funkcijų atsisakymo. Galiu tik patvirtinti, kad siekiama VSD paversti institucija, kuri atgautų visuomenės pasitikėjimą. Tai labai svarbu VSD veiklos efektyvumui. Nors institucijos veikla turi būti kuo mažiau matoma, ji turi labai atsakingai žiūrėti į visuomenėje keliamas problemas, susijusias su buvusia VSD veikla, nenutylėti ir pateikti atsakymus, kiek tai leidžia įstatymai, jei tai susiję su žmogaus teisių apsaugos klausimais. Svarstydamas STT ataskaitą Komitetas konstatavo, kad vis dar nedaug asmenų praneša STT apie korupcinio pobūdžio nusikaltimą, o ikiteisminių tyrimų, pradėtų gavus skundą ir pranešimą apie nusikaltimą veika, skaičius mažėja treti metai iš eilės. Kita vertus, negalima nepastebėti, kad pradėta daug daugiau sudėtingesnių bylų dėl aukštesnio rango valdininkų ir politikų korupcijos (savivaldybių tarybų narių, viceministrų ir t. t.). Būtent dėl antikorupcinės veiklos Lietuvos demokratinio valdymo ir korupcijos suvokimo indeksuose tarptautinės organizacijos konstatavo nedidelį pagerėjimą.

VALSTYBĖ: VIS DĖLTO NORĖTŪSI DAUGIAU AIŠKUMO, KODĖL, KLĖSINT KONTRABANDAI, NEDEMASKUOTA NĖ VIENA STAMBESNĖ KONTRABANDININKŲ GRUPOUTĖ. AR TAI PER SUNKI UŽDUOTIS DEŠIMTIS MILIJONŲ LITŲ PER METUS IŠ BIUDŽETO GAUNANČIOMS SPECIALIOSIOMS TARNYBOMS?

Į kovą su kontrabanda įsitraukęs Muitinės departamentas, policija ir Vidaus reikalų ministerijos Valstybės sienos apsaugos tarnyba, netiesiogiai – Mokesčių inspekcija ir Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba. Visų šių institucijų vaidmuo skirtingas. NSGK šiuo atveju vykdo Valstybės sienos apsaugos tarnybos parlamentinę kontrolę. Kontrabanda suklestėjo ne pastaraisiais metais. 2006 m. cigarečių kontrabanda buvo gerokai didesnė negu 2009 m., bet, matyt, stengtasi per daug šio skaudulio neviešinti.

2008 m. kontrabandinių cigarečių išplitimas Vilniuje ir Pagėgiuose buvo 30–50 procentų. Ir vėl galėčiau konstatuoti, kad realus problemos mastas ir pavojai nuo visuomenės buvo nuslepiami. Į fiktyvių bendrovių sąskaitas Latvijoje iš Lietuvos nuo 2005 m. buvo pervedama po keliasdešimt milijonų litų kasmet, ir vėl – tylą. Dabar kontrabandos ir iš to gaunamų nelegalių pinigų plovimo problema nenutylima. Ieškoma naujų būdų, kaip kovoti su šiuo reiškiniu, kuris per keliolika metų sukūrė nusistovėjusias veiklos schemas, surado rinkų ir pinigų „plovimo“ mechanizmų. Ga-

ANKSČIAU BUVO ATVEJŲ, KAI DALIS OPERATYVINĖ INFORMACIJA DISPONUOJANČIŲ INSTITUCIJŲ VADOVŲ ĮSIVELDAVO Į VERSLO GRUPIŲ KONKURENCINĘ KOVĄ. TAM DEMOKRATINĖJE VALSTYBĖJE TURI BŪTI UŽKIRSTAS KELIAS. GAL MAŽAI KAS ATKREIPĖ DĖMESĮ, BET IŠ ESMĖS UŽKIRSTAS KELIAS OPERATYVINĖS INFORMACIJOS TEKINIMUI IŠ JŲ DISPONUOJANČIŲ TARNYBŲ Į ŽINIASKLAIDĄ.

liu pasakyti, kad iš karto pasigesta su kontrabanda kovojusių institucijų bendros veiklos (negaliu sakyti, kad visai nebuvo informacijos mainų, bet nepasitikėjimas tarp įvairių tarnybų buvo nepaprastai didelis), jos efektyvaus koordinavimo. Dabar stengiamasi šią padėtį keisti. Kiek tai bus efektyvu, parodys laikas. Kol kas visuomenėje vyraujančios kontrabandą pateisinančios nuostatos nepaprastai gajos. Kol kas gerai konspiruotoms kontrabandinių grupuotėms dideli nuostoliai padaryti padidinus kontrolės efektyvumą ir sulaikant daugiau kontrabandinių cigarečių stambių siuntų, pašalinus iš tarnybos ir iškėlus

bylas 17-ai joms informaciją teikusių korumpuotų pareigūnų Pagėgių regione. To, žinoma, maža. Bet, manau, su kontrabanda kovojančių tarnybų vadovai puikiai supranta, kad stambių kontrabandinių grupuočių likvidavimas ir pinigų plovimo užkardymas – pagrindiniai uždaviniai.

VALSTYBĖ: MINĖJOTE, KAD KONTRABANDININKŲ PINIGAI TURI ĮTAKOS TAM TIKRŲ POLITINIŲ PARTIJŲ GYVENIMUI. AR SPECIALIŲJŲ TARNYBŲ „RAMYBĖ“ DABARTINĖJE SITUACIJOJE NETAPS PRIEŽASTIMI, DĖL KURIOS KONTRABANDININKŲ, OLIGARCHŲ IR RUSIJOS VEIKIAMO VERSLO PINIGAI TURĖS LEMIAMĄ REIKŠMĘ ARTIMIAUSIŲ RINKIMŲ REZULTATAMS?

Patikslinsiu savo pasakytą frazę – „kontrabandinių pinigai turi įtakos tam tikrų politikų gyvenimui ir veiklai“. Galiu tik pasakyti, kad specialiosios tarnybos tam tikru metu buvo atsidūrusios gana sudėtingoje padėtyje, valdomos ir kontroliuojamos naudojantis „telefonine teise“. Ar jau sukurtos visos teisinės prielaidos, kad situacija nepasikartotų, kad šešėliniai pinigai neveiktų politinio proceso? Negalėčiau to teigti. Politinių partijų ir politinių kampanijų finansavimo įstatymas pakeistas, bet neskaidriai verslo grupių įtakai kelias neužkirstas. Prie šio įstatymo vėl teks sugrįžti. Manau, kad prie prielaidų išskaidrinti įstatymų priėmimo procesą gali prisidėti ir rengiamas naujas poveikio teisės aktų priėmimui įstatymas. Bet tai tik pradžia. Kol kas tegaliu konstatuoti, kad esminis persilaužimas gali būti pasiektas ne tik priėmus minėtus teisės aktus, bet ir efektyviai užkirtus kelią nešvarių pinigų plovimui, pasikeitus tolerantiškam rinkėjų požiūriui į nuolatinis bandymus juos papirkti ir žurnalistams patiems efektyviai kovojant su kolegų korupcija. Baigiame pamiršti tokius žodžius kaip *sąžiningumas, orumas, garbė*. NSGK kontroliuojamoms institucijoms ramybės nepažadu. ■

VALSTYBĖ: DĖKOJAME UŽ POKALBĮ.

**KALBINO DARIUS
VARANAVIČIUS**